

Anslag mot administrasjonen.

Som kjent har nasimyndighetene i løpet av de siste uker satt i gang en stort anlagt "utrenskning" av tjenestemenn i Oslo og Aker kommuner samt i enkelte departementer. Det dreier seg utvilsomt om en politisk aksjon for så vidt som avskjedigelsene utelukkende har rammet folk som ikke er medlemmer av N.S. og ikke ansees som tilhengere av nyordningen. Vedkommende tjenestemann er avskjediget uten varsel og når bortsees fra at en del av de kommunale funksjonærer har fått redusert frilønn for en kortere tid, er lønnen stanset med øyeblikkelig virkning. For de kommunale funksjonærer er det uttrykkelig sagt at avskjedigelsene er bestemt av Innenriksdepartementet etter krav fra partiet. Departementsfolkene er avskjediget under henvisning til den politiske avskjedigelseslov av 21. desember 1944. Det er hevet over enhver tvil at de foretatte aksjoner er ledd i en felles plan fra Quislings eller partiets side - en plan som hittil bare delvis er realisert. Man må derfor være forberedt på at avskjedigelsene i den nærreste fremtid vil gripe om seg også i andre statsinstitusjoner enn dem som hittil er rammet - muligens også i andre kommuner. På den annen side er det grunn til å tro at kravet om "alminnelig utrenskning" har støtt på alvorlig motstand fra de fleste ministres side og det er ikke utenkelig at det kan ha lykket dem til en viss grad å få begrenset aksjonen - i all fall foreløpig. Det er i denne forbindelse verd å legge merke til at Justisdepartementet, Kirkedepartementet og Innenriksdepartementet er de departementer som i første rekke er rammet. Sjefene for disse departementer, Riisnæs, Schancke og Vasbotten, er vel mer enn noen av sine kolleger kjent for sin servilitet overfor partiet.

I de etater som er rammet, har avskjedigelsene hatt et så stort omfang at de nødvendigvis må få de alvorligste følger for arbeidets effektivitet. Til dels er det folk i faglige nøkkelstillinger som er blitt fjernet. Fra et faglig og administrativt synspunkt virker aksjonen fullkomment idiotisk, og det kaos som med nødvendighet må oppstå i vedkommende etater vil ikke være egnet til å styrke partiets vaklende prestisje - hverken hos de tyske oppdragsgivere eller hos det norske folk. At de personer som er ansvarlig for aksjonen, ikke skulle være klar over disse konsekvenser, synes utenkelig.

Under disse omstendigheter er det nær sagt umulig å danne seg noen mening om hvilke hensyn det er som ligger bak utrenskningen. Utvalget av de personer som er avskjediget, gir ikke holdepunkt for å tro at hovedhensikten har vært å komme spesielt disse personer til livs. Mer nærliggende er det å se det hele som en ren terroraksjon som har til hensikt å gjøre de gjenvarende tjenestemenn mer medgjørlige og nøytralisere dem som faktorer i den kritiske utvikling som nå tar sin begynnelse på hjemmefronten. I så fall vitner det om en enda større naivitet hos makthaverne enn den vi hittil har hatt grunn til å regne med. En annen og dystre mulighet er at avskjedigelsene er gjennomført nettopp i hensikt å ødelegge administrasjonsapparatet - ut fra erkjennelsen av at slaget allikevel er tapt for tyskerne og N.S. og ønsket om å ødelegge mest mulig for landets lovlige regjering når den skal overta administrasjonen etter befrielsen. Mot denne teori taler dog at myndighetene nå så vidt skjønnes gjør alt hva de kan for å få apparatet i gang igjen. Den mest nærliggende forklaring er kanskje tross alt at planen er utklekket av en syk og fortvilet hjerne - og ikke er uttrykk for annet enn avmektig irritasjon over den mur av motstand som nyordningen hittil har møtt innen administrasjonen. At nasistene i siste omgang ville gripe til desperate midler, er jo ikke mer enn vi hadde regnet med hele tiden.

Men hvilket motiv makthaverne måtte ha for sin aksjon så er vår stilling klar:

For det første må selvsagt ingen overta stillingen etter noen av de avskjedigede funksjonærer. Men dessuten må vi gå et skritt videre. Makthaverne må lære å forstå at de ikke kan gå til slike skritt uten at det får følger for det arbeid som utføres i vedkommende etat. De andre funksjonærer må ikke ved felles anstrengelser søke å fylle ut det tomrom som er oppstått etter den avskjedigede. Ingen gjør mer arbeid enn før, og en unngår mest mulig å gjøre det arbeid som er utført av den avsatte.

Avskjedigelser i sentraladministrasjonen.

Som nevnt i vår lederartikkel er det i den senere tid foretatt en rekke avskjedigelser innen sentraladministrasjonen. Det tok sin begynnelse i Justisdepartementet og Kirkedepartementet, senere er også Innenriksdepartementet kommet til.

I Justisdepartementet er sekretærene G. Sverdrup Thygeson, O. Römcke, G. Egge og B. Fjermeros samt assistentene Astrid Moss, Kirsten Hillestad og Doris Kraft avskjediget.

I Kirke- og Undervisningsdepartementet er i alt 22 embets- og tjenestemenn fjernet fra sine stillinger siden nyordningen. I samband med den nå pågående aksjon mot departementene er byråsjef Retterstøl avskjediget. Videre er følgende fjernet fra sine stillinger: sekretærene Lindheim, Sira, Prytz, Vamråk, Hodne, Faaberg og Børsnes samt assistent fru Hansen.

I Innenriksdepartementet har utrenskningen hittil gått sterkest ut over Oppgjørsavdelingen, hvor følgende er fjernet: ekspedisjonssjef Rognlien, byråsjef Grønvold, legasjonsråd Bolstad, fullmektig Wessel Berg, sekretærene Friis Bull og Haarstad samt assistent frk. Mellbye. Videre er 2 sekretærer, 1 betjent og 2 assistenter beordret til tjenestegjøring på fylkeskontorer og 1 major og 2 löytnanter til tjeneste i Sivilforvaltningen for hær og marine som nå sorterer under Finansdepartementet. Av kommunalavdelingens folk er ekspedisjonssjef Dybsjord og sekretær A. Roll Matthiesen fjernet fra sine stillinger, 1 sekretær og 1 assistent er beordret til tjenestegjøring ved fylkeskontorer og den avskjedigede rådmann i Sandefjord som har vært innbeordret som sekretær i departementet, er nå beordret til rådmann i Porsgrunn. I Helseavdelingen er farmasøyt Bull og apotekvisitator Mørk avskjediget, mens 1 sekretær og 2 assistenter er beordret til tjenestegjøring på fylkeskontor. Det er tydelig at minister Vasbotten har vært i kattedpine da han tross personalmanglen skulle etterkomme partiets krav om utrenskning. For å fylle sin kvote har han på listen tatt med en som har sittet arrestert i lengre tid og en som oppholder seg i utlandet. De mange beordringer er vel også i realiteten å anse som ledd i den samme utrenskningsprosess.

Kulturdepartementet består som kjent for den alt overveiende del av retroende folk - også der har man imidlertid funnet 3 assistenter verdige til avskjed.

Fra Hjemmefrontens Ledelse:

Kampen i Norge er kommet inn i en alvorligere fase enn noen gang tidligere, og det er tydelig at fienden har slått inn på en ny linje: Etterat det gjennom lengere tid ikke hadde funnet sted henrettelser i Norge og det siden "Westphalen"-katastrofen ikke var sendt politiske fanger til Tyskland, er nå en ny terrorbølge satt inn. Mange gode nordmenn er blitt myrdet som hevn for militære aksjoner tyskerne ikke har formådd å avverge, og deportasjonene er gjenopptatt.

Det er klart at det norske folk ikke kan se på at dette fortsetter uten å gjøre mottrekk.

Vårt svar kan bare være ett: skjerpet kamp.

Operasjonene mot militære mål vil selvsagt fortsette etter

de planer som er lagt, uansett hva som hender, og hvis fienden går videre på den linje som han nå har slått inn på, hvis gissler og politiske fanger blir myrdet eller deportert, vil nye kampmidler og kampformer bli tatt i bruk.

Slik som den militære situasjon er blitt nå er fienden på ingen måte usårbar, og han vet det. Hans blinde terrorhandlinger er i seg selv et talende vitnesbyrd om uro og usikkerhet. Vi kjenner hans svake punkter, vi er klar over hvor vi skal ramme ham. Den norske hjemmefront er i dag en kamporganisasjon. Vi kjenner vår styrke. Drevet til det ytterste kan vi raskt skape en situasjon her i landet som fienden vil angre på at han har fremkalt.

I denne alvorlige stund retter Hjemmefrontens Ledelse en appell til hjemmefrontens aktive grupper og til alle nordmenn:

Gjør alt klart til skjerp kamp! Situasjonen kan hvilken dag som helst bli satt på spissen. Da må vår front være uten brist. Vi er i krig - som de var det som falt, som våre sjøfolk, flygere og soldater er det. Hver kvinne og hver mann må være rede til å gjøre sin innsats, yte sitt offer. Det skylder vi landet og vårt folks framtid. Det skylder vi våre drepte kamerater. Derfor lyser vi heller ikke fred, men kamp over deres minne.

Dødsfall. Stasjonsformann Ludvik Buland, som i en årrekke var formann i Norsk Jernbaneforbund, er død i tysk fangenskap. Buland, som var født 1. 1893, ble dømt til døden under undtagelsestilstanden i Oslo i september 1941, men fikk straffen omgjort til livsvarig fengsel.

Oppløsning. Den kjente NS-mann, politimester Fiane i Tromsø, er rømt av landet - medbringende Tromsø politis nyeste motorracer samt fullt mannskap. Han skal være internert av de norske myndigheter i Finnmark. Den direkte foranledning til Fianes desperate skritt skal være meddelelsen om at den meget omtalte Gard Holtskog var sendt oppover til Tromsø som "politipresident". Herr Holtskog er i sterkeste laget - selv for herdede partifolk.

Også i Hedmark gjør oppløsningstendensene seg gjeldende. Belønning i form av en god stilling er ikke lenger nok for å oppveie påkjenningen for alle partifolkene. Fredag 15. desember 1944 rømte lensmenn Osc. Dahl i Hof til Sverige sammen med sin kone og lensmannsfullmektig Oddvar Wormeland. Samme dag rømte også lensmann Gunnar Kveseth i Grue med kone, datter og sønn. Lensmannen i Hof sendte samtidig med sin rømning følgende brev til politimesteren i Kongsvinger: " Dette for å meddele at jeg nu har forlatt min stilling og at kontoret av den grunn er stengt. Grunnen til at jeg går på denne måten er den at jeg ikke kan gå med på å ta gisler for rømlinger. Jeg har sagt tydelig fra gjentatte ganger at det ikke er mulig å stanse flyktningene ved å sette inn andre. Flyktninger her fra distriktet er kun folk som rømmer unna en eller annen forbrytelse eller forseelse, eller det er uansvarlig og eventyrlysten ungdom. Skal en ta gisler blandt skikkelige og anstendige mennesker må det nødvendigvis gå galt. Folk nu for tiden er meget opphisset og nervøslitte og vil ikke tåle en slik påkjennning. Da det nu er forlangt lister over flyktninger og det sannsynlig skal tas gisler allerede før jul, finner jeg stillingen så uholdbar at jeg ikke lenger kan fortsette i arbeide. Jeg er ikke forstått tidligere, men håper jeg nu blir forstått og at dette mitt skritt må føre til at saken med å ta gisler blir stillet i bero. En kan ikke i lengden opprette ro og orden ved stadig å opptre slik at folk blir overnervøse og ikke vet hva de skal foreta seg. En kan heller ikke skaffe den rette arbeids glede og arbeidskraft hos folk som virkelig gjør sitt til for å holde arbeidslivet oppe. Jeg har hele tiden forstått at det er flere og flere som gir opp og taper interessen. "

En administrativ triumf. - Som nevnt annensteds er det i Justisdepartementet avskjediget i alt 7 funksjonærer. Særlig hardt er det gått ut over det kontor som behandler navnesaker. Det er her ikke mulig å holde det daglige arbeid gående ved hjelp av det personale som er igjen. Vanskelighetene er imidlertid av departementets ledelse løst på en like så enkel som genial måte: Ved rundskriv av 27. mars er det kunngjort at behandlingen av nye navnesaker inntil videre skal stanses. Men den begrunnelse av vedk.kontor er blitt "sterkt overbelastet" er det bestemt at "det inntil videre ikke blir anledning til å sende inn navnesaker til behandling". Uten tvil en triumf for nasjonalsosialistisk administrasjon.

Blandt de avskjedigede er også den assistent i fengselsstyret som har ført strafferegistret. I dennes sted er det - som sekretær - ansatt en velmeritert NS-mann ved navn Karsten Sterud, tidligere politikonstabel i Oslo. Herr Steruds kvalifikasjoner for arbeid i fengselsstyret skriver seg fra at han i 1943 ble idømt 10 måneders fengsel ubetinget for underslag. Av dommen var 6 måneder sonet da han for ca. 1/2 år siden ble løslatt på prøve etter å være benådet av Riisnæs.

Nasifisering av forsikringsvesenet. - Den 22. februar d.å. er det vedtatt en "lov" som ennå ikke er blitt kunngjort. Den går i korthet ut på at alle aksjeselskaper som driver livsforsikringsvirksomhet skal omdannes til gjensidige selskaper og aksjekapitalen tvangsinnløses og erstattes med et "fond" av tilsvarende størrelse, slik at aksjonærene får et obligatorisk krav på fondet i stedet for sine selskapsinteresser. Ennå viktigere er en bestemmelse i loven som gir det nasistiske Norges Forsikringsforbund adgang til å foreta en hvilken som helst endring i vedtektene for alle livsforsikringselskaper. Hvilke muligheter denne adgang innebærer, sier seg selv. Når loven ennå ikke er tatt inn i Norsk Lovtidend, er det muligens fordi myndighetene ikke har våget å gjøre den alminnelig kjent - muligens også fordi tyskerne har skredet inn.

Brann i rosenes leir. - Vi kan ikke nekte oss fornøyelsen av å gjengi følgende avsnitt av et brev fra Sturmabführer, kaptein Bakke, til Innenriksdepartementet av 27. mars 1944: "Legionærene tør også ha krav på å få vite hvorledes de ca. 800 000 kroner som er innsamlet til oss og hvorav vi intet har mottatt, er blitt disponert. Utenom dette anselige beløp skal staben ha anvendt atskillige beløp av stats- og partimidler. Disse penger sies å være anvendt av herr major Kjelstrup til avlonning av den store stab, anskaffelser av forskjellig art og sogar til kjøp av frivillige. Det sies at det i regnskapet skal foreligge kvitteringer sålydende: Eks: "10 frivillige a kr. 100.- kr. 1 000.-." På vegne av legionærene må jeg anmode departementet om å avlixe eller bekrefte dette forlydende og i sistnevnte tilfelle gjøre ansvar gjeldende. At forholdet har skadet den norske innsats er helt innlysende... Etter sigende var pengene (kr. 10 000 skjenket av Norges Idrettsforbund) til dels festet opp av det daværende personale..."

Da også den annen part bør høres, gjengir vi likeledes den uttalelse som major Kjelstrup har avgitt i anledning klagemålet fra kaptein Bakke: "Etter herr Bakkes forhold såvel i den tid han var sjef for Viken bataljon som i den etterfølgende tid, ligger det nær å anta at han ikke kan ansees for å være helt tilregnelig, noe som bl.a. gir seg tilkjenne i hans uansvarlige omgang med kjennsgjeringer og rykter..."

Blokaden av offentlige stillinger. Vi minner på ny om at ingen god nordmann må søke ledig offentlig eller halvoffentlig stilling. Unntatt fra blokaden er alene lager, sykehusbetjening og pleierpersonale, befal og mannskap ved landets brannvesener samt det personale i det sivile luftvern som har møteplikt under flyalarm.